

Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Opgericht op 12 november 1974
Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

KringNieuws

Hart voor Historie

Colofon

47e jaargang, nummer 1,
januari 2021
KringNieuws verschijnt
minimaal 8x per jaar

Secretariaat:

Koestraat 65, 4931 CR
Geertruidenberg
Telefoon: 06 38825668.

E-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws
john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

2021 tijdelijk in overleg

Druk: Ergon, grafimedia te
Eindhoven

Afzonderlijke hoogtepunten:

Van de voorzitter	1
Oproep / Persbericht	2
Brief OKG iz De Plus	3
Verdwenen spoorlijnen	4
Persbericht	5
Divers nieuws / agenda	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Van de voorzitter

Oudheidkundige Kring nog vol energie.

Het afgelopen jaar zijn er ondanks de corona-crisis toch nog een aantal activiteiten geweest. In januari en februari hadden nog twee lezingen in de Schattelij, maar daarna moest het lezingen programma stop gezet worden.

In de zomermaanden hadden we de jaarlijkse zomertentoonstelling. Door de corona-crisis was er maar een beperkte voorbereidingstijd mogelijk waardoor we er voor gekozen hebben een compilatie van eerdere tentoonstellingen te maken. Die trok toch nog 600 bezoekers.

De redactie van de Dongebode slaagde er in om ondanks de beperkingen toch weer vier lezenswaardige uitgaven te maken. Ook het Kringnieuws kwam een aantal malen uit.

In het najaar kon helaas de excursie en de lezingen niet doorgaan, maar achter de schermen gebeurde toch nog het een en ander.

Aan B&W werd een brief gestuurd waarin we aangaven dat de vestiging van een nieuwe Plus-supermarkt in de nabijheid van de vestingwerken voor ons niet acceptabel is.

Daarnaast heeft een aantal bestuursleden de afgelopen maanden veel tijd gestoken in het maken van teksten en het opzoeken van foto's voor een verzamelboek over de geschiedenis van onze gemeente dat komende februari wordt uitgegeven door Albert Heijn in Raamsdonksveer. Begin februari zal dat boek huis aan huis verspreid worden in onze gemeente. Als u wilt mee helpen met de verspreiding dan kunt u zich aanmelden bij een van de bestuursleden.

Voor het nieuwe jaar 2021 zijn weer volop plannen aan het maken daar we verwachten (hopen) dat er in de loop van de zomer en het najaar steeds meer mogelijk wordt. Voor de zomer zijn we al bezig een tentoonstelling voor te bereiden in het kader van 600 jaar Biesbosch. En in het najaar hopen ook weer een excursie en de lezingen te kunnen organiseren. Daarnaast is nu de planning dat we onze jaarlijkse ledenvergadering weer in oktober zullen houden.

Tot die tijd pas goed op uzelf en uw naasten en blij gezond!

Jan van Gils, voorzitter

Oproep in zoektocht naar herkomst haarkabinet

Museum TOT ZOVER op de begraafplaats “De Nieuwe Ooster” in Amsterdam bezit een **HAARKABINET** met in de vitrine een groot boeket met bloemen van haar (zie foto).

Uit een tekst op een lade blijkt dat het boeket in **1871** werd vervaardigd door Johannes Wilhelmus Jz. En aangeboden aan zijn vader Johannes Wilhelmus de Hoog. In **1914-'15** vond een restauratie plaats.

Er volgt een lijst met namen van kinderen **De Hoog/Van Dongen** en namen van kleinkinderen **Smolders/De Hoog**. De keerzijde van de lade bevat portretjes van familieleden. Het kabinet is afkomstig uit **Geertruidenberg**.

OPROEP:

Het museum zoekt oude **foto's** van dit kabinet of **herinneringen** van nakomelingen van:

- **Johannes Wilhelmus de Hoog** (1803-1879) en Adriana van Dongen (1807-1898), bakker, wonende **Markt 12**;
- **Paschalis Martinus Franciscus Smolders** (1852-1926) en Jacoba Catharina de Hoog (1849-1894), sigarenfabrikant/tabakshandelaar, Geertruidenberg **Markt 1**.

Van zonen en dochters uit dit huwelijk:

- **Elisabeth Maria Adriana Johanna (Elize-Lize)** (1881-1957), gehuwd met **Johannes Petrus Joseph van Campenhout** (1881-1954); leerfabrikant te Dongen;
- **Adriana Bernardina Maria** (geboren 1882), gehuwd met Franciscus Andreas Maria **van Hapert** (sigarenfabrikant te Woensel); **Gertrudis Maria Elisabeth Leonarda Louisa (Truus)** (geboren 1883), gehuwd met Adrianus Antonius Cornelis Maria **van Iersel** (burgemeester en bloemenkweker Noordwijkerhout);
- **Helena Jacoba Maria** (1890 Geertruidenberg-1988 Eindhoven), gehuwd met Godefridus Antonius Franciscus **Kerssemakers**).

In 2008 werd namens ‘de familie’ dit haarkabinet op een veiling aangeboden door een zekere Michiel van Dam.

In de familie was er sprake van een tante **Tosca** en van een **Jeanne** van Hapert-Smolders. Meer informatie blijft voorslagnog onbekend.

BHIC opent (digitale) schatkamers tijdens de Openbaarheidsmaand

Journalisten, historici en belangstellenden kunnen vanaf vandaag nieuwe archieven raadplegen, want januari is bij het BHIC ‘openbaarheidsmaand’.

Voor archieven met een openbaarheidsbeperking van 75 jaar valt het jaar 1945 vrij; een beladen jaar van oorlog en bevrijding, van armoede en honger. Een traumatisch jaar ook, waarin de meeste slachtoffers zijn gevallen onder de bevolking.

Een van de belangrijkste archieven die dit jaar openbaar worden, is het archief van het Militair Gezag (MG). Als gevolg van de lockdown kun je deze nieuwe archiefstukken t/m 19 januari niet in onze studiezaal raadplegen, maar kunnen we ze wel voor je digitaliseren.

Uit de overzichtslijst 2021

In het openbaar geworden archief van het Militair Gezag, 1944 – 1946, vinden we in stukken van de ‘Oud Illegale

Een afbeelding van het haarkabinet

Het is mijn voornemen om de resultaten van het onderzoek naar het wel en wee van dit unieke haarkabinet te publiceren in ‘De Dongebode’.

Mocht u meer weten, s.v.p. reacties naar: seyadalderep@gmail.com

Persbericht **ibhic**

Werkers in Nederland’ over zwarte handel, straffen en misstanden in kamp Vught.

In de archiefstukken van de Gemeentepolitie Vught én het Militair Gezag vinden we een brief uit april 1945 met een noodkreet vanuit het Kamp Vught gericht aan de gemeentepolitie Vught.

Van heel andere orde zijn de archieven van Staatsbosbeheer die nu openbaar zijn. Honderd jaar geleden vonden we wellicht nog geen drugsafval in de bossen, maar de figuren die je er wel tegenkwam, waren ook niet echt waar je tijdens je zondagochtendwandeling rekening mee hield: naaktlopers, bomendieven, chanteurs.... en zelfs prostituees.

Maar er is zoveel meer. Nieuwsgierig geworden? Volg onderstaande link,

[overzicht-van-archiefstukken-op-het-bhic-die-per-1-januari-2021-openbaar-zijn-geworden.pdf](#)

Brief Oudheidkundige Kring zet fracties aan tot vragen

Uit weekblad *De Langstraat* van woensdag 13 januari 2021

Zie ook <https://newsstand.nl/view/DeLangstraat/20210113> voor het volledige artikel.

De toekomstige plaats voor de supermarkt 'Plus' in Geertruidenberg doet ook diverse fracties in de pen klimmen. Naast eerdere vragen van Keerpunt74 stellen ook de fracties CDA, Lijst De Groot en de lijsten Smit en Langermans vragen aan het College. Een brief van de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe is daarvan dit keer de reden.

Geen informatie

De kring is binnen het nu lopende proces op geen enkele wijze geïnformeerd, over eventuele nieuwe plekken voor de supermarkt, zo merken de lijsten Smit en Langermans op. Zij willen van het College weten waarom deze belangrijke partner, voor het behoud van het Beschermd Stadsgezicht Geertruidenberg, niet is gekend in de mogelijke locaties voor de nieuwe supermarkt?

Stadsgezicht

Bouwen binnen het Beschermd Stadsgezicht van de historische kern Geertruidenberg zal het stadsgezicht ernstig aantasten, zo schrijft de historische kring. De beide fracties willen van het College weten waarom het College een totaal andere beleving heeft over het mogelijk aantasten van het Beschermd Stadsgezicht dan de Oudheidkundige Kring.

Verzet

Al eerder had een Keerpunt74-wethouder een tijdelijke locatie van de destijds afgebrande supermarkt Edah aan de Emmaweg gerealiseerd. Deze kon toen op veel verzet rekenen van supermarktondernemers binnen onze gemeente; ook ging toen de wethouder voorbij aan de wens van onze inwoners, zo houden de fracties het College voor. Hoe zal het draagvlak van die ondernemers zijn, nu voor meer vierkante meters vloeroppervlak gekozen wordt, zo vragen beide fracties zich af.

Draagvlak

Op dit moment ontbreekt ieder draagvlak voor het realiseren van een supermarkt binnen het Beschermd Stadsgezicht Geertruidenberg, gezien alle reacties die op dit moment "binnen" komen, via social media en andere bronnen! De fractie Lijst Smit had daar eerder, tijdens de presentatie voor gewaarschuwd! Vraag: Kan het college zich nu niet beter focussen op de (on)mogelijkheden van uitbreiding van de supermarkt op het Schonckplein, omdat daar nu alleen nog een mogelijk draagvlak voor is? Zo besluiten beide fracties.

De beoogde locaties voor de nieuwbouw

Het College van B&W
van de gemeente Geertruidenberg
Vrijheidstraat 2
RAAMSDONKSVEER

Geertruidenberg, 19 december 2020

Betreft: uw voorlopige keuze mogelijke locaties Plus Supermarkt

cc : gemeenteraad van Geertruidenberg, raadsleden gemeente Geertruidenberg

Geacht College,

Teleurgesteld hebben wij kennis genomen van uw “voorlopige” keuze” voor herplaatsing van de Plus Supermarkt, gevestigd aan het Schonckplein naar elders in de kern Geertruidenberg.

Wij verbazen ons hoe argeloos u voorbij gaat aan het historisch belang van deze twee locaties. U moet er mee bekend zijn dat beide locaties zijn gesitueerd in het door het Rijk, in 1970 aangewezen Rijks Beschermd Stadsgezicht Geertruidenberg. Een supermarkt op een van beide locaties zal het zo kenmerkende aanzicht van de vestingwerken en de vestingstad ernstig aantasten.

Uw “voorlopige keuze” om binnen dit juridisch beschermd gebied, bebouwing toe te laten in welke vorm of omvang dan ook is voor de Oudheidkundige Kring Geertruidenberg onacceptabel.

Zo nodig zullen wij alle ons ter beschikking staande middelen inzetten, als het nodig is tot aan de Raad van State, om de bouw van een supermarkt op een van deze locaties te verhinderen. Het spijt ons dat U ons noodzaakt dit standpunt in te nemen.

Met vriendelijke groet,

DE OUDHEIDKUNDIGE KRING 'GEERTRUYDENBERGHE'
Ir J.A. van Gils, voorzitter

Een afdruk van de verstuurde brief

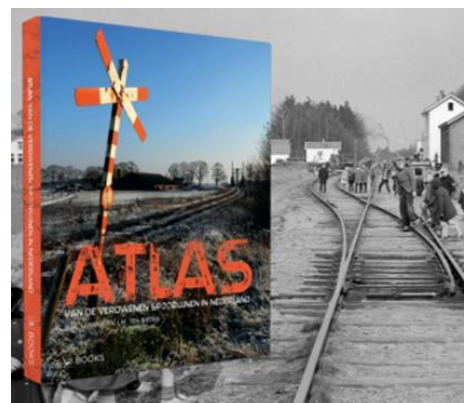
Atlas van de verdwenen spoorlijnen in Nederland

Atlas van de verdwenen spoorlijnen in Nederland laat zien dat een spoorlijn nooit helemaal verdwenen is. Door de uitgebreide infrastructuur blijven er altijd restanten over.

Twee kenners hebben tientallen opgeheven spoorlijnen in Nederland systematisch onderzocht en de restanten in beeld gebracht. Een beknopte geschiedenis van de opkomst en ondergang van deze spoorlijnen maakt de sfeervolle Atlas van de verdwenen spoorlijnen in Nederland compleet.

Interesse volg deze link,

[Atlas van de verdwenen spoorlijnen in Nederland \(wbooks.com\)](https://wbooks.com)

Een vrouw zonder man is als een vis zonder fiets..."

Persbericht

Rebellerende vrouwen: nieuwe website over 2e feministische golf in Brabant

Velen zullen zich de ludieke en mediagenieke actie 'Baas in eigen buik' nog herinneren waarmee de feministische actiegroep Dolle Mina ruim vijftig jaar geleden Nederland op zijn kop zette. Of de openbare urinoirs die ze met roze linten hadden dichtgebonden. Ook in Brabant voelden vrouwen zich aangesproken en richtten afdelingen van Dolle Mina op, waar talrijke belangrijke initiatieven uit voortvloeiden. Daarmee probeerden zij aandacht te vragen voor de rechten van de vrouw en hun positie te verbeteren. Samen met Brabantse feministen die aan de wieg hebben gestaan van de tweede feministische golf in Brabant (1970-1990), heeft het BHIC de themawebsite 'Rebellerende vrouwen' gemaakt.

"Dolle Mina was het eerste initiatief dat de tweede feministische golf landelijke bekendheid gaf. De ludieke acties van deze beweging zorgde voor veel aandacht in de pers", schrijft Nel Willekens, Dolle Mina van het eerste uur. Deze acties hadden te maken met de onderwerpen die aan de orde werden gesteld. Had de eerste feministische golf geleid tot stemrecht voor vrouwen, recht op betaald werk en onderwijs. Dankzij de feministen van de jaren zestig en zeventig werd abortus gelegaliseerd, kwam de anticonceptiepil in het ziekenfonds en kwam er kinderopvang.

Van Aktie! naar Bewustwording

Na enkele jaren verschoof binnen deze nieuwe feministische beweging het accent van ludieke acties naar de bewustwording van vrouwen. In verschillende Brabantse plaatsen werden vrouwenpraatgroepen georganiseerd. "Een verademing. Het idee dat je als vrouw over jezelf mocht praten, dat je mocht zeggen wat je mooi vond aan jezelf, en wat lelijk. Dat was helemaal nieuw. En ongehoord", schrijft iemand op de site.

Een logisch vervolg hierop was de oprichting van vrouwenhuizen, zoals in Eindhoven in 1975. In datzelfde jaar ontstond 'Brood en Rozen' in Den Bosch, waar ze praatgroepen en vormingscursussen opstartten en een vrouwenrefuge organiseerden. In Eindhoven ging het 'Vrouwenkruid' van start met cursussen 'Hoe zeg je wat je denkt', eerst op stedelijk en later op wijkniveau. In Den Bosch ging dat precies andersom. Daarnaast bleef er echter sprake van activiteiten voor vrouwen in de wijken, zij het dat die nu werden aangeboden door het welzijnswerk, zoals het vrouwenwerk in Den Bosch Oost. "Deze cursussen waren vooral gericht op bewustwording, vergroting van het zelfvertrouwen en maatschappelijk inzicht: cursussen maatschappelijke en politieke vorming werden opgezet en ook een lees- en schrijfcursus die later overging in een spontaan Open School project. Ook wonnen vanaf 1976 de zogeheten FORT-groepen (Feministische Oefengroepen Radicale Therapie) snel aan populariteit", vertelt Anita Koster.

En er gebeurde meer. Vrouwen ontdekten hun lichaam en elkaar. Er ontstonden zelfhulpgroepen op het gebied van gynaecologie, eetverslaving en medicijngebruik, Vrouwen in de overgang (VIDO), DES-dochters en Vrouwen tegen

seksueel geweld. In Eindhoven opende een Blijf-van-mijn-lijfhuis. Vrouwen leerden van elkaar te houden, wat soms leidde tot seksuele relaties. Op vrouwenfeesten was het stampvol. Er kwamen vrouwenbands, vrouwenkoren, vrouwensportscholen, vrouwenboekhandels, vrouwenkranten en vrouwendrukkerijen.

Vrouwenradio Den Bosch

"In die tijd, rond 1980, zagen wij het belang in van eigen media om onze boodschap te verkondigen", vertelt Wilma Geurtjens een van de oprichters van de Vrouwenradio Den Bosch. "We hadden al de Vrouwenkrant Rosa, een Vrouwendrukkerij 'De Doordrukster' en nu dus ook de Vrouwenradio Den Bosch." Elke vrijdagochtend zonden ze uit. Op de site kun je verschillende illegale uitzendingen hiervan terugluisteren, waaronder 'Pottenprogramma', 'Pornoshop gekraakt', 'Ontruiming van het vrouwenhuis' en nog meer.

Het nieuwe feminisme

Na de tweede feministische beweging leek het feminisme voltooid, de strijd gestreden. Maar een nieuwe generatie van jonge feministen staat nog altijd op de barricaden, ook in Brabant. Zij voeren onder meer actie voor de rechten van alle vrouwen, of die nu hetero zijn, homo of in een mannenlichaam geboren, en verbinden deze strijd met die tegen racisme en voor een beter klimaatbeleid. Ze kijken naar inclusie en diversiteit en naar een betere verdeling van zorg voor kinderen én ouders.

Rebellerende vrouwen

Het BHIC bedankt in het bijzonder de kerngroep van feministen die een sleutelrol hebben vervuld in de totstandkoming van de website 'Rebellerende vrouwen': Joke van der Beek, Anita Koster, Mariet Paes, José van der Wardt en Nel Willekens. Samen met deze vrouwen uit Den Bosch is het BHIC op zoek gegaan naar aanknopingspunten in de rest van Brabant. Dat is zeker niet uitputtend gebeurd en we zijn dan ook erg benieuwd naar alle Brabanders die herinneringen hebben, deelgenomen hebben of bijgedragen hebben aan de vrouwenbeweging. Reageer op de verhalen, vertel over jouw eigen ervaringen en vul de site aan. Je kunt reageren via het forum op de site of (bijv. als je foto's wilt sturen) en via info@bhic.nl.

Bezoek 'Rebellerende vrouwen' via:
www.bhic.nl/rebellerende-vrouwen.

's-Hertogenbosch, 16 januari 2021

Ledenvaria:

Nieuw leden:

Agenda:

- Lezingen Oudheidkundige Kring

Alle lezingen zijn tot nadere richtlijnen in het Cornabeleid gecancelled het bestuur zal u zo snel mogelijk informeren hoe en wanneer we hier gevolg aan kunnen geven.

- Interessant voor u? Het platform rampjaarherdenking 2022. Bezoek de website

<https://rampjaarherdenking.nl/>

- Vergadering bestuur OKG

Nog geen vergaderschema opgesteld.

- **Tienduizenden archeologische rapporten nu digitaal**, volg deze link

<https://archeologiein nederland.nl/nieuws/tienduizende-n-archeologische-rapporten-nu-digitaal>

Planoverleg schema 2019/ 2020

Het Monumentenhuis Brabant biedt in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de provincie Noord-Brabant de mogelijkheid om ingrijpende restauratie- en herbestemmingsplannen voor rijksmonumenten vroegtijdig te bespreken. Meer weten volg deze link,

<http://www.monumentenhuisbrabant.nl/nieuws/>

Zie hier ook, "Woonhuissubsidie vervangt fiscale aftrek voor particuliere eigenaren rijksmonumenten"

alamy stock photo

RIKYJN
www.alamy.com

Van onze bibliotheek

Circulatie heemkunde bladen

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren welke in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Anne v.d. Berg-ter Schure of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Een overzicht van deze bladen treft u hieronder;

- "Op 't Goede Spoor" Heemkundekring Waspik.
- De Klok Heemkunde kring Made.
- De Mulder Heemkunde kring Gilze Rijen.
- De Wazerwijen Heemkunde kring Dongen.
- Engelbrecht van Nassau Heemkunde kring Breda.
- De Burt Heemkundekring Hooge en Lage Zwaluwe.
- Effe Lústere Heemkunde kring Werkendam.
- De Waterschans Heemkunde kring Bergen op Zoom.
- Met gansen trouw Heemkunde kring Heusden e.o.
- De Koerier Brab. Heem en Erfgoed Brabant.
- Holland Historisch tijdschrift.
- Immaterieel erfgoed.
- Saillant Stichting Menno van Coehoorn.
- Westerheem Nederlandse Archeologie.
- Zuidwesterheem Archeologie Zuidwest Nederland.
- Vitruvius Vakblad voor erfgoed professionals.
- Terra Cognita Archeologische vereniging Land van Heusden en Altena.
- Archeologie Magazine. Virtùmedia
- InBrabant tijdschrift van Erfgoed Brabant.

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe,
Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr. 1 - 2021 is in verband met het coronabeleid nog niet bekend. We proberen u zo snel mogelijk op de hoogte te brengen.

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via email verzonden.

Tip: kent u iemand in uw omgeving die geen lid is maar wel geïnteresseerd in historie, druk de NieuwsFlits even af of vraag een gedrukt exemplaar aan van het KringNieuws en doe die dan eens bij deze persoon in de bus.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus geen opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar **John François:**
john.francois@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
De redactie KringNieuws